

ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ, ЇЇ СУТЬ ТА ЕТАПИ

*Валерій Байдулін, науковий співробітник
лабораторії професійної кар'єри Інституту
професійно-технічної освіти НАПН України*

Проведення економічних реформ супроводжується необхідністю виживання населення в нових соціально-економічних умовах. Одним зі шляхів виходу з економічної кризи є розвиток підприємництва. У цьому контексті потреба в економічних і фінансових знаннях молоді стає вкрай необхідною. Важливим напрямом діяльності підприємця є розробка бізнес-плану і подальше проведення відповідних фінансових операцій, здійснення яких передбачає наявність спеціальних знань і вмінь. Обізнаність із фінансовою діяльністю молодих людей, які в майбутньому можуть стати підприємцями або просто залучатися до виконання окремих фінансових операцій, можна підвищити шляхом використання в освітньому процесі педагогічної технології відповідного змісту. Технологія розвитку фінансової грамотності майбутніх кваліфікованих робітників у системі професійної (професійно-технічної) освіти являє собою послідовну сукупність педагогічних дій, спрямованих на стимулювання розвитку в учнів умінь вести облік надходжень та витрат; розпоряджатися грошовими ресурсами, планувати майбутні фінансові рішення; здійснювати вибір фінансових інструментів, створювати заощадження, щоб забезпечити майбутнє і бути готовими до кризових ситуацій. Метою технології є розвиток та підвищення рівня фінансової грамотності майбутніх кваліфікованих робітників у системі професійної (професійно-технічної) освіти. Завданням педагогічної технології розвитку фінансової грамотності майбутніх кваліфікованих робітників у системі професійної (професійно-технічної) освіти є формування і підвищення рівня їхньої фінансової грамотності, набуття або розширення навичок раціонально управляти фінансовими ресурсами, бути досвідченими користувачами фінансових послуг, набуття знань про грошовий обіг, оподаткування, бюджетну систему, доходи і витрати родини та сімейний бюджет, діяльність фінансово-кредитних установ, призначення та суть страхування, функції посередників на фондовому ринку і види цінних паперів; забезпечення розуміння здобувачами освіти дії економічних законів та здатності оперувати основними фінансовими категоріями; розвиток навичок ефективного управління власними фінансами та примноження особистого доходу. Суть технології полягає в поетапному підвищенні фінансової грамотності майбутніх кваліфікованих робітників шляхом використання сучасних інноваційних методів навчання, зокрема кейс методів, інтерактивних методів тощо. У вихованні грамотності здобувачами

професійної освіти у сфері фінансів, формуванні корисних звичок у цій сфері, набутті фінансової самостійності, закладенні основ фінансової безпеки протягом побудови майбутньої кар'єри та житті в цілому. Зміст технології спрямований на розвиток та підвищення рівня фінансової компетентності майбутніх кваліфікованих робітників у системі професійної (професійно-технічної) освіти на основі практико-орієнтованого підходу та соціального партнерства у сфері професійно-технічної освіти із залученням партнерів, які представляють банківські та фінансові організації, що дасть змогу забезпечити ефективну та результативну підготовку підростаючого покоління до успішної діяльності у складних та динамічних умовах сучасної економіки. Етапи оцінки та розвитку фінансової грамотності майбутніх кваліфікованих робітників у системі професійної (професійно-технічної) освіти. Перший етап полягає у виявленні рівня фін обізнаності за допомогою емпіричних методів, тестування, опитування, що мають охоплювати такі теми: фінансова поведінка (наприклад: планування, заощадження, порівняння продуктів, звернення за консультацією, обговорення фінансових питань); ставлення до фінансових питань (наприклад, уподобання: витрати чи заощадження, коротко - або довгострокове мислення); знання фінансових питань та питань захисту прав споживачів (наприклад, базові поняття: відсоток, інфляція, ризик/дохід, диверсифікація, гарантована сума відшкодування за вкладом в банках); сприйняття опитуваними власного рівня фінансового добробуту (наприклад: рівні задоволення, стрес, відчуття контролю, здатність зводити кінці з кінцями); знання фінансових продуктів і користування ними (користування банківським рахунком, інвестиції, де зберігаються заощадження); демографія (вік, дохід, освіта, регіон). Другий етап – підвищення рівня фінансової обізнаності майбутніх кваліфікованих робітників у системі професійної (професійно-технічної) освіти шляхом упровадження методу case-study або методу конкретних ситуацій у практику навчання, що являє собою метод активного проблемно-ситуаційного аналізу, заснований на навчанні шляхом вирішення конкретних проблем. Третій етап. Проведення моніторингу та оцінювання рівня засвоєння знань і набуття практичних навичок шляхом опитування, тестування та аналізу отриманих даних. Очікуваний соціально-економічний ефект: розвиток фінансової грамотності майбутніх кваліфікованих робітників сприятиме розумінню та використанню фінансової інформації в поточний момент та віддаленому майбутньому; набуттю позитивного ставлення, віри у власні сили й можливість успіху; підвищить рівень відповідальності за фінансові рішення з урахуванням особистої безпеки та благополуччя. Висновки: знання, розуміння та навички, набуті на етапі формування 41 особистості, дають довготермінові перспективи, допомагають молоді стати більш впевненими, цілеспрямованими та відповідальними. Ці знання допоможуть зробити

вагомий внесок в організацію свого власного бізнесу або в повсякденному житті.

Список використаних джерел

1. Блискавка О. Фінансова грамотність населення та розвиток національної економіки. Інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку 2009 / О. Блискавка, А. Зеленцова. – Режим доступу: <http://ua.forua.com/economics/.../131317.html>.
2. Кізима Т. Фінансова грамотність населення: зарубіжний досвід і вітчизняні реалії / Т. Кізима // Вісник ТНЕУ. – 2012. – №2. – С. 64–71.
3. Stolper, O. A.; Walter, A. Financial literacy, financial advice, and financial behavior // Journal of business economics. 2017. № 5. P. 581–643.